GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 202. Joi 25 Octomvre (6 Noemvre) 1884.

Braşovŭ, 24 Oct. (5 Noemvre)

In numĕrulŭ fóiei nóstre dela 17 Octomvre a. c. vorbindŭ despre atitudine deputaţilorŭ naţionalĭ din dietă, citasemŭ unele pasagie dintr'o corespondinţă dela Pesta, a „Luminatorului" în care se făcuse încercarea de a justificá tăcerea absolută a deputaţilorŭ noştri de partida naţională din Bănatŭ şi părţile ungurene cu ocasiunea desbaterei proiectului de adresă în dieta din Peşta.

Noi ne-amŭ declaratŭ neîndestuliţĭ cu motivele produse de scriitorulŭ acelei corespondenţe. Amŭ ḍisŭ că décă în adevĕrŭ acele motive au pricinuitŭ „atitudinea reservată" a naţionalilorŭ nouĕ ni se pare că de astădată ei au desvoltatŭ pré multă prudenţă.

Confraţii noştri dela „Luminătorulŭ" suntŭ însĕ de ideă, că părerea nóstră e greşită şi se silescŭ a ne convinge despre contrariulŭ, „pe basa informaţiunilorŭ esacte," ce pretindŭ a-le avé.

Ni-ar fi părutŭ bine décă li-ar fi succesŭ a ne convinge, că reserva aceea era impusă de precauţiunea politicei mai înalte. Trebue sĕ declarămŭ însĕ cu părere de rĕu, că după aceste din urmă informaţiunĭ esacte ale confraţilorŭ noştri amŭ rĕmasŭ şi mai puţinŭ orientaţĭ.

Prima informaţiune a „Luminătorului" ḍicea că este „neoportunŭ de a păşi cu pretensiunile până când Bismark mai are trebuinţă de unelte." A doua informaţiune ne spune, că „reserva" este de lipsă „până ce se va formá unŭ micuţŭ partidŭ naţionalŭ în dietă."

Prin urmare orĭ informaţiunea d'întâiu orĭ cea de a doua nu este esactă, căcĭ se contraḍicŭ. La una amŭ rĕspunsŭ deja, ér câtŭ pentru silinţele ce s'ar face de a stabilí o înţelegere între naţionalĭ, noi le găsimŭ fórte laudabile şi, mai multŭ încă, fórte naturale, pentru că suntemŭ de părere, că cei ce au interese comune ar fi nisce ómenĭ mărginiţĭ şi scurţĭ de vedere décă nu ar căutá unŭ mijlocŭ de a se unì pentru apĕrarea lorŭ.

Nu înţĕlegemŭ însĕ de ce se împedece asemenĭ nĕsuinţe pe unii sĕu alţii de a-şĭ redicá vocea la ocasiunĭ binevenite spre apĕrarea causei lorŭ naţionale.

După noi precauţiunea politică pretinde tocmai ca una sĕ-o facĭ şi alta sĕ nu-o laşĭ. N'a pretinsŭ nimenea dela naţionalĭ, ca „sĕ bage schintei din foculŭ Starcevicianilorŭ în dieta ungară." Unŭ „semnŭ de viaţă" se putea dá şi făr de schintei din Zagrabia. Foculŭ nemulţămireĭ generale a poporului nostru este destulŭ de mare ca sĕ n'avemŭ lipsă d'a împrumutá schîntei dela Croaţĭ.

Dér naţionalii noştri — ḍicŭ confraţii dela „Luminătorulŭ" — au trebuitŭ sĕ fie circumspecţĭ, pentru că alţii sunt şi mai circumspecţĭ. Décă vr'unulŭ dintre ai noştri ar fi scăpăratŭ vr'o schînteiă, le-ar fi datŭ, adaugŭ ei, numai prilegiu naţionalilorŭ saşĭ, ca sĕ ḍică cătră Tisza: veḍĭ valachii vorŭ sĕ te înghiţă, aliază-te dér cu noi contra lorŭ.

Sĕ ne permită confraţii din Timişóra a-le spune, că acésta politică este de totŭ ruginită şi nu mai posede aḍi nicĭ o importanţă reală. Nu credemŭ, că compatrioţii noştri saşĭ au gustŭ sĕ se lase a fi maghirisaţĭ de frica romanisăreĭ şi cu atâtŭ mai puţinŭ putemŭ crede că Ungurii de frica Românilorŭ le vorŭ redá Saşilorŭ vechia lorŭ autonomiă naţională.

Chiar de-ar mai avé Saşii astfelŭ de veleităţĭ politice, ar fi ridiculŭ a crede, că spre a spăriá pe d-lŭ Tisza cu Românii ei ar fi avisaţĭ d'a aşteptá până ce vr'unŭ naţionalŭ de ai noştrii va ţiné vr'unŭ discursŭ fulminantŭ în dietă.

Apoi décă este vorba de-o înţelegere între toţĭ naţionalii pe basa intereselorŭ comune se póte óre admite o asemenea eventualitate? Orĭ suntŭ elemente pentru o înţĕlegere comună orĭ nu. Décă suntŭ atuncĭ temerĭ ca cele memorate nu mai au locŭ, décă nu suntŭ atuncĭ ce póte strică unŭ discursŭ mai multŭ sĕu mai puţinŭ?

Cu astfelŭ de informaţiunĭ confratele nostru nu va orientá pe nimenĭ, cu atâtŭ mai puţinŭ ne va puté convinge pe noi. Altă ar fi fostŭ décă ni-ar fi spusŭ, că naţionalii au tăcutŭ fiindcă au vrutŭ sĕ-şĭ păstreze pravulŭ pentru altă ocasiune şi mai favorabilă. Acésta ar fi avutŭ celŭ puţinŭ unŭ sensŭ óre-care şi noi dorimŭ din sufletŭ ca ocasiunea aceea sĕ soséscă câtŭ mai curêndŭ.

CRONICA POLITICĂ.

Resultatulŭ de până acum alŭ alegerilorŭ din Germania e fórte nefavorabilŭ partidei liberale germane. După o telegramă din Berlinŭ, care face cunoscutŭ resultatulŭ a 300 de alegerĭ, liberalii abia au pututŭ scóte din urnă 31 de candidaţĭ, ér din 45 de balotage abia se speră că vorŭ fi jumĕtate în favórea liberalilorŭ. Prin urmare numĕrulŭ deputaţilorŭ liberalĭ s'a redusŭ în modŭ considerabilŭ în raportŭ cu numĕrulŭ de 100 de până acum. Descurajarea între liberalĭ e aşa de mare, încâtŭ comitetulŭ centralŭ lasă la chibzuinţa fiecărui alegĕtorŭ sĕ se aliaze cu cine'i place. Foile liberale nu'şĭ pré arată pe faţă mahnirea pentru perderile suferite şi se prefacŭ, că se bucură de progresele ce le face democraţia socială. Aşa scrie »Vossische Ztg.«: »Socialistii vorŭ vorbí în viitorŭ altfelŭ în dietă, decum au vorbitŭ până acumŭ: vorŭ fi unele scene frumóse şi partida liberală e curiósă sĕ véḍă, cum va căuta guvernulŭ sĕ scape de spiritele ce şi le-a creatŭ.« Conservatorii însă îşĭ dau aerulŭ, ca şi cum progresele lucrătorilorŭ n'ar avea nicĭ cea mai mică însemnătate. »Kreuzztg.« declară că e fórte mulţămită cu resultatulŭ alegerilorŭ, din causă că liberalii au perdutŭ numeróse locurĭ, pe când conservatorii ar fi câştigatŭ câteva. »Nordd. Allg. Ztg.« triumféză; ea ḍice, că partida liberală a devenitŭ fără patriă şi neliniştită, şi se consoléză cu aceea că maioritatea conservatóre-naţională-liberală n'a isbutitŭ. Ce e dreptŭ cercurile guvernamentale au doritŭ acésta, dar n'au creḍutŭ că tocmai acum li se va împlini dorinţa. Clericalii, veḍĭ bine au de ce sĕ se bucure, fiindcă ei au câştigatŭ câteva locurĭ, ba încă »Germania« ḍice că fără ei nu mai e posibilă nicĭ o maioritate în dietă. Dreptŭ vorbindŭ, singurĭ democraţii socialĭ au triumfatŭ, căusândŭ turburare şi zăpăcélă în tóte celelalte partide.

*

Precum asigură »Naţional Ztg.« la 15 Noemvre n. se va întruni conferinţa Congului. Până atuncĭ vorŭ sosi în Berlinŭ toţĭ împuterniciţii statelorŭ învitate. Ḍiarele franceze împrăştiaseră scirea, că între Francia şi Anglia s'ar fi realisatŭ de curêndŭ o apropiare din împrejurarea că Anglia va mijloci o înţelegere între Francia şi China. Cei din Berlinŭ însă combatŭ acésta scire şi negreşitŭ că Bismarck va fi sciindŭ mai bine cum stă lucrulŭ. Intrigele cancelarului germanŭ sunt multŭ mai încâlcite, decâtŭ sĕ se pótă împăcá aşa de curêndŭ cele douĕ puterĭ maritime. Cumcă nu s'au împretinitŭ acestea, ne-o spune o telegramă din Paris dela 1 Noemvre n. Despre propunerile ce se vorŭ desbate la conferinţă nu se scie încă nimicŭ. Presidiulŭ ilŭ va avé Bismark numai la deschiderea conferinţii şi în şedinţele de o deosebită însemnătate, ér celelalte şedinţe le va presida comitele Hatzfeldt.

Se pare că Anglia nu prea e mulţămită, că Germania s'a înţelesŭ mai întâiu cu Francia; acésta s'a vĕḍutŭ din unele observărĭ ce s'au făcutŭ într'o şedinţă de curêndŭ a camerei comunelorŭ din Londra. Presa germană însĕ rĕspunde, la acele observărĭ, că orĭce înţelegere cu Anglia în cestiunĭ coloniale este o grea afacere, aşa că chiar şi celŭ mai rĕbdătorŭ s'ar îngroḍi şi numai de o astfelŭ de încercare; pe când cu cabinetulŭ francesŭ tratările se facŭ mai uşorŭ.

*

Décă e adevĕrată telegrama din Shanghai adresată »Agenţei Havas,« că despărţĕmêntulŭ din Yang-ţe-Chiang alŭ flotei chinese a plecatŭ la Formosa, ca sĕ dea ajutorŭ comandantului Lin-Ming-Chuan, căruia i s'a încredinţatŭ apĕrarea insulei, atuncĭ Francesii n'au decâtŭ sĕ se bucure. Décă despărţĕmêntulŭ din Fu-ceu alŭ flotei chinese nu a fostŭ în stare sĕ ţină peptŭ în posiţiunĭ favorabile, atuncĭ pe marea deschisă va fi flota chinesă numai o jucăriă a celei francese. Deja despărţĕmêntulŭ din Fu-ceu e sdrobitŭ; nimicindu-se şi celŭ din Yang-ţe-Chiang, nu'i mai rĕmâne Chinei decâtŭ douĕ despărţĕminte: celŭ din Peceli şi celŭ din Cantonŭ. Afară de acésta lipsa de disciplină a descurajatŭ pe comandanţii streinĭ. Acum câteva sĕptĕmânĭ, Englesulŭ Lang, care comanda escadra din Peceli şi-a datŭ dĕmisiunea din acéstă causă. In astfelŭ de împrejurărĭ guvernulŭ sĕ nu mai pérḍă timpulŭ, ḍice »République française,« ci sĕ trimétă câtŭ mai curêndŭ întărirĭ în Asia ostică.

HORIA, CLOŞCA ŞI CRISANU.

In articululŭ de fondŭ din numĕrulŭ dela 23 Octomvre alŭ foiei nóstre amŭ amintitŭ despre unŭ articulŭ apărutŭ în „Pester Lloyd« dela 1 Noemvre, care vorbesce despre cei trei martirĭ ai libertăţii, gratificându'ĭ cu cele mai nedemne epitele, dar recunoscêndŭ, în acelaşĭ timpŭ, îndirectŭ, că dreptate au avutŭ Românii sĕ ia armele încontra apĕsătorilorŭ. Reproducemŭ aci câteva pasage din acelŭ articulŭ:

»Valahulŭ venera pe împĕratulŭ ca pe Dumneḍeulŭ sĕu pămêntescŭ, care tronéză în depărtare, înconjuratŭ de strălucire. Acestŭ mare împĕratŭ se scoborîse acum josŭ la elŭ. In cea din urmă colibă din munţĭ, în cea mai depărtată mină pătrunsese strigătulŭ, că împĕratulŭ ajută pe cei apĕsaţĭ, vré sĕ facă dreptate, fără deosebire de persónă şi clasă. Intre cei ce ceréu scutŭ, erá şi Horia. Şi cumcă împĕratulŭ vedea miseria şi voia sĕ ajute, acésta o dovedea ordinulŭ sĕu cătră cancelariă, d'a desfiinţa iobăgia. In acestŭ evangeliu alŭ eliberării sociale se ḍice: „Deórece în Ardelŭ esistă încă vechile abusurĭ în desavantagiulŭ libertăţii naturale, şi eu nu sperŭ, că acelaşĭ lucru se găsesce şi în unele ţinuturĭ ale Ungariei, veţĭ face imediatŭ publicaţiunea necesară, ca sĕ se desfiinţeze fără întârḍiere acéstă dejosire iobăgéscă şi sclavă a omenimei din tóte locurile.« Cum a trebuitŭ sĕ pĕtrunḍă aceste cuvinte şi gândirĭ în inima sĕrmanilorŭ colonĭ, carĭ, prin îndoita apĕsare din partea proprietarilorŭ fiindŭ esploataţĭ economicesce şi lipsiţĭ de orĭce dreptŭ, aflau aci deodată dreptate!«

Va sĕ ḍică recunósce »Pester Lloyd« în ce stare miserabilă se afla bietulŭ Românŭ sĕu, cum îi ḍice elŭ, »Valachŭ«. Recunósce că o asemenea stare nu mai erá de suferitŭ şi că ranele din carea sângera Românulŭ de vécurĭ nu se putéu vindecá aşa uşorŭ. Cu tóte acestea lipsa de bunulŭ simţŭ, ba chiar de celŭ mai nobilŭ sentimentŭ umanŭ, căruia i-a luatŭ loculŭ ura în contra Românilorŭ, face pe »Pester Lloyd« sĕ acuse pe împĕratulŭ Iosifŭ ca fiindŭ isvorulŭ revoltei, cu alte cuvinte că n'a lăsatŭ pe proprietarĭ sĕ storcă şi sufletulŭ »Valachilorŭ,« cărora le dă epitetele de tâlharĭ şi poporŭ barbarŭ.

După ce mai descântă câteva nimicurĭ, face următórea conclusiune caracteristică, care e cu neputinţă sĕ nu ne reamintéscă anulŭ 1784:

»Celŭ mai importantŭ resultatŭ alŭ desvoltării is-

torice a patriei nóstre este, că liniştea şi progresnlŭ sĕnătosŭ se garantézā mai bine prin guvernarea casei habsburgice şi prin puterea »ideei de statŭ ungarŭ.«

Se scie că în »idea de statŭ ungarŭ« noi nu suntemŭ consideraţĭ ca naţiune. Prin urmare în care anŭ suntemŭ, déčă e aşa de bunŭ jupânulŭ »Pester Lloyd« sĕ ne rĕspundă: în 1884 séu în 1784?

CORESPONDINŢA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Lugoşŭ, 3 Noemvre 1884.

Onorate d-le Redactorŭ!

Cu plăcere vinŭ a vĕ comunicá, că ierĭ la 2 l. c. s'a celebratŭ la biserica română gr. or. din locŭ în presenţa unui publicŭ numĕrosŭ **»parastasŭ întru memoria nemuritorilorŭ martirĭ dela 1784.**

*

Culesulŭ viilorŭ pe délurile Lugoşului abia în sĕptĕmâna trecută s'a terminatŭ, recolta însă atâtŭ în cuantitate câtŭ şi în calitate e fórte slabă.

*

Artistulŭ Lugoşanŭ, absolventŭ alŭ Conservatoriuluĭ din Bucurescĭ în trecere cătră Parisŭ s'a opritŭ şi în Lugoşŭ avêndŭ de cugetŭ a dà şi vre'o representaţiune musicală, dar necăpătândŭ concesiune la timpŭ dela locurile mai înalte, s'a despărţitŭ, lasându-ne a sperá însă, că celŭ puţinŭ la reîntórcerea sa din străinătate ii vomŭ puté admirá destinsu-i talentŭ.

*

Domnulŭ Dr. Iacobŭ Maiorŭ medicŭ comunalŭ în Lugoşŭ, cu 1 I. c. a fostŭ denumitŭ medicŭ militarŭ în reservă la alŭ 18-lea Bataillonŭ de »Honvedĭ« staţionatŭ în locŭ,

*

Jidovimea lugoşană a serbatŭ cu mare solemnitate jubileulŭ lui Montefiore.

*

Unŭ Corespondentŭ din Ardealŭ alŭ »Luminatoriului‹ amintesce: că după cunoşcinţa D-sale la scóla agronomică din Monoşturŭ de lângă Cluşŭ nu sar' afla nicĭ unŭ frecventantŭ românŭ.

Pentru informarea On. publicŭ cetitoriŭ, — decumva nu greşescŭ — 'mĭ permitŭ a vĕ spune, că la amentita scólă se află şi trei Românĭ, dar' toţĭ studiază pe spesele proprie, neputêndŭ nicĭ unulŭ câştigá graţia guvernului fiindŭ-că'sŭ Românĭ.

Banchetulŭ pentru centenariulŭ lui Horia.

»Românulŭ« scrie următórele despre serbarea lui Horia în Bucurescĭ:

»Dumineçă séra s'a datŭ în fine banchetulŭ pentru centenarulŭ lui Horia, nu însă în sala societăţii Concordia, ci într'unŭ micŭ birtŭ de pe strada Academiei, la d. Cosma.

Sĕ scie că »Societatea Carpaţii,« care luase iniţiativa pentru acestŭ banchetŭ, angajase mai întâiu sala dela Otelŭ Unionŭ. Poliţia aflà însă şi, ca sĕ facă escesŭ de zelŭ, interḑise întreprinḑĕtorului acestui otelŭ d'a mai da sala. Elŭ se supuse. »Societatea Carpaţii« se adresà atuncĭ la »Societatea Concordia.« Acésta 'i oferi localulŭ cu multă bunăvoinţă. Junimea făcù pregătirĭ, anunţă prin ḑiare că banchetnlŭ se va da în sala Concordiei, dér la urma urmelorŭ, tocmai erĭ pe la 6 óre séra, ea refusà sala cu aceiaşĭ multă bunăvoinţă cu care i-o acordase. Poliţia şi »Societatea Concordia« făcură escesŭ de zelŭ. Junimea, urmărită, persecutată astfelŭ şi voindŭ a serba cu orĭce preţŭ centenarulŭ lui Horia, eroulŭ care a muritŭ în lupta pentru emanciparea fraţilorŭ sĕi — serbare care, totŭ din escesŭ de zelŭ, se pare că nu erá după gustulŭ poliţiei — alergà în tóte părţile şi descoperi în cele din urmă birtulŭ Cosma. Junimea păstrà însă celŭ mai mare misterŭ, pentru ca sĕ nu atingă susceptibilitatea poliţiei. Ea îşĭ dĕdŭ locŭ de întâlnire la »Societatea Carpaţii,« ca, de aci, sĕ plece învitaţii câte doi şi sĕ se ducă a sĕ instala fără veste la mesele din birtulŭ Cosma.

Poliţia nu scia încă nimicŭ pe la 8 óre şi jumĕtate Ea împănase însă strada Academiei în totŭ lungulŭ ei şi din birtulŭ de pe acéstă stradă ce se află faciă în faciă cu localulŭ »Societăţii Carpaţii,« agenţii poliţienescĭ eşiau ca furnicele.

Conformŭ otărîrii luate, toţĭ cei învitaţĭ porniră dela »Societatea Carpaţii« în grupurĭ micĭ şi întrară în birtulŭ Cosma. Aci îi aşteptà însă unŭ altŭ neajunsŭ, mai tóte mesele erau ocupate de o mulţime de mesenĭ, mai toţĭ germanĭ. Totuşi aceştia, aflândŭ motivulŭ pentru care tinerìmea se aduna aci, părăsiră sala, ei, germanĭi, înţeleseră simţĕmêntulŭ junımei române mai bine ca poliţia română. Intr'unŭ sfertŭ de ceasŭ mesele fură aşedate una lângă alta, lăsându-se locŭ de trecere numai între douĕ şirurĭ de mese D'abia se aşeḑară însă învitaţii şi... d'odată întră poliţia, cu d. Stănculescŭ, comandantele gendarmilorŭ pedestri, în frunte urmatŭ de d-nii comisarĭ Coengiopulo, Popa şi alţii. Acestŭ din urmă erá atâtŭ de... dărj, încâtŭ ne sciindŭ ce face, se adresă chiar representantelui nostru cerêndu-i cu glasŭ tare o masă, de care nu mai erá, şi de beutŭ care erá.

In acelaşĭ timpŭ poliţia năpădi în sală şi prin cealaltă parte a birtului, astfelŭ că la uşa de din dosŭ se formase ca unŭ felŭ de şirégŭ îndoitŭ de agenţĭ poliţienescĭ. Junimea nu se turbură însă, se puse la masă şi păstră o atitudine din cele mai demne şi vrednică de o asemenea serbare. Preşedinte fù proclamatŭ d. Toncoviceanu, care după ce mulţumì prin câteva vorbe, dede cuvêntulŭ d-lui Ciurcu, directorele ḑiarului »l'Indépendance roumaine.« D-sea ḑise că acéstă serbare nu însemnéză o amenințare, ci mai multŭ unŭ sfatŭ ce se dă Ungurilorŭ spre a nu provocá venirea unui altŭ Horia.

Vorbiră apoi domnii Brătescu, Iancovescu, apoi d-nii Frunzescu şi Bacalbaşa, îndemnândŭ amêndoi junimea sĕ lupte spre a scăpà pe omŭ de sub robia omului, apoi d. Inotescu, în numele junimei dela facultatea de medicină, apoi d. Săcăşanu, care amintì că în capitala ţĕrei nóstre s'a permisŭ sĕrbătorirea aniversării lui Koşutŭ, şi nu se permite serbătorirea centenarului lui Horia. După ce mai ţinură şi alţĭ junĭ discursurĭ, se adoptà hotărîrea ca în toţĭ anii, în ḑiua de 21 Octomvre, sĕ se facă aceeaşĭ serbare. Junimea, care erá în numĕrŭ d'o sută aprópe, începù apoi la ora 1 sĕ se retragă în cea mai deplină linisce.

„Naţiunea« încă raportéză, că poliţia a fostŭ plină de »zĕlŭ« Dumineçă séra. Din causă că localulŭ unde avea sĕ se dea banchetulŭ nu erá încă cunoscutŭ, vr'o 50 de persóne, care voiau sĕ ia parte la banchetŭ, veḑândŭ învălmăşala ce erá, au plecatŭ p'acasă. Intre acestĭ domnĭ se aflau şi generalulŭ Adrianŭ, V. Maniu, G. Misail, I. G. Bibicescu şi alţii.

Dintre ḑiare au fostŭ representate »Românulŭ,« »România«, »L'Independance roumaine,‹ »Telegrafulŭ«, „Opinca‹, »Spitalulŭ«. »Naţiunea.‹

»L'Indépendance roumaine,« făcêndŭ darea de sémă despre banchetŭ, descrie totŭ cu aceleşĭ colorĭ marele „zelŭ« alŭ poliţiei. Dér prudenţa Românilorŭ adunaţĭ la banchetŭ a datŭ o bună învĕţătură poliţiei, dovedindu'i că nicĭ unŭ omŭ cu minte nu e dispusŭ sĕ se murdărescă încăierându-se cu ea.

S'au cetitŭ la banchetŭ mai multe adrese de felicitare şi de aderare, sosite din districte; după acésta au urmatŭ toastele. După »L'Indépendance roum.«, au mai vorbitŭ d-nii C. C. Dobrescu, profesorŭ la liceulŭ Sf. Sava, N. Chirilovŭ, A. Popovicĭ, G. Ocăşanŭ, Ghica ş. a. Adunarea a fostŭ încântată prin cetirea unei poesii de ocasiune a d-lui Rădulescu.

Când toţĭ s'au depărtatŭ pe acasă, pe stradă stoţionau o mulţime de agenţĭ d'ai poliţiei.

»Posta« aduce amĕnunte despre serbarea din Galaţĭ. Ea s'a făcutŭ şi acolo în tótă liniştea. Celŭ dintêiu toastŭ l'a ţinutŭ d. C. Ressu, care a vorbitŭ despre starea Românilorŭ ardelenĭ în secolulŭ trecutŭ. Apoi vorbiră d-nii G. Jovianŭ, Dr. R. Scribanŭ, D. V. Cerchezŭ, Arghirŭ, Chiriacŭ, M. N. Pacu, A. Nicolescu, Pitişŭ şi alţii, arĕtândŭ toţĭ însemnătatea serbărei.

Serbarea a ţinutŭ până la óra 1 după meḑulŭ nopţii. Entusiasmulŭ a fostŭ fórte mare. O telegramă pe care comitetulŭ serbărei lui Horia a voitŭ s'o trimétă comitetului serbărei din Bucurescĭ, n'a fostŭ primită la oficiulŭ postalŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Reuniunea cetăţenilorŭ maghiarĭ din Braşovŭ a hotărîtŭ în adunarea generală de la 26 Octomvre, ca sĕ îmânneze comitelui supremŭ, printr'o deputaţiune, o petiţiă în care se céră intervenirea sa, necondiţionatŭ necesară pentru întemeiarea unui ḑiarŭ maghiarŭ în Braşovŭ, pe lângă guvernŭ, în comitatŭ şi în oraşŭ.

—0—

Cu ocasiunea reînoirii convenţiunei vamale, şi comerciale dintre Austria şi Ungaria, se va revisui şi legea comerţului ambulantŭ.

—0—

Guvernulŭ germanŭ a interḑisŭ importulŭ porcilorŭ din Ungaria. Ministrulŭ de comerciu a intervenitŭ prin ambasada austro-ungară din Berlinŭ, ca sĕ se deschiḑă graniţele.

—0—

Comunitatea jidovéscă din Tımişóra a luatŭ hotărîrea, ca tóte acele rugăciunĭ, care nu se predau în limba jidovéscă, precum şi tóte încunoscinţările şi publicaţiunile ce se facŭ în templu în timpulŭ serviciului divinŭ, de aci înainte sĕ nu se mai predea în limba germană, cĭ în cea maghiară.

Nu mai trece multŭ şi hahamii vorŭ face întregŭ serviciulŭ divinŭ în limba maghiară, ér în schimbŭ ungurii se vorŭ jidovi. Fie-le de bine.

—0—

Preotulŭ reformatŭ Dr. Lud. Tolnay din Têrgulŭ Mureşului, care insultase şi bătuse pe stradă pe profesorulŭ Edmund Nemes, a fostŭ condamnatŭ la amendă de 50 fl., ér în casŭ de neplătire la 5 ḑile arestŭ. Amêndouĕ părţile au făcutŭ recursŭ.

—0—

Timişóra e ilumînată de 730 de lampe electrice. Cheltuelile anuale suntŭ de 29,000 fl.

—0—

In cabinetulŭ de antichităţĭ din museulŭ baronului Brukenthal se află unŭ pocalŭ, ce l'a avutŭ Horia. E făcutŭ din mestécănŭ, avêndŭ cója încă pe lemnŭ. Pocalulŭ are o înălţime de 17 cm. şi unŭ diametru de 9 cm. ca şi adâncimea. Pe partea din afară a fundului e săpată următórea inscripţiune: »Poculum manuale insig. illius Rebellis Horra. a. 1784.‹

Relicviele »tâlharilorŭ‹ nu se păstréḑă prin musee, acésta ar trebui s'o scie Ungurii.

—0—

»Monitorulŭ oficialŭ« din Bucurescĭ publică următórea scrisóre ce a adresat'o Regele către preşedintele consiliului de miniştrii:

Scumpulŭ meu preşedinte alŭ consiliului.

„Cu ocasiunea serbării a cincĭ ḑeceĭ aniversărĭ de

FOILETONU.

3.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784 – 1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia „Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Revoluţiunea română din 1784 se începù în Munţii romanticĭ ai Abrudului. Românii din munţĭ, parte metalurgĭ, parte castrensĭ, se bucurau în vechime de anumite drepturĭ şi libertăţĭ. Ei plăteau principilorŭ numai o mică taxă în banĭ, în faptŭ erau ómenĭ liberĭ, ér munţii şi păşunile erau în esclusiva lorŭ posesiune. Dela 1715 Românii din munţii Abrudului începură sĕ fie consideraţĭ ca iobagĭ ai statului, taxa în banĭ fù privită ca o taxă pentru rĕscumpĕrarea sarcinilorŭ iobăgescĭ şi întregŭ teritoriulŭ munţilorŭ fù declaratŭ ca domeniu alŭ statului: domeniulŭ de susŭ, de mijlocŭ, de josŭ şi domeniulŭ Ofenbăii, ce erau administrate din Zlatna, de unde intregŭ teritoriulŭ se numì domeniulŭ Zlatnei. Până la anulŭ 1775 întréga tacsă de rĕscumpĕrare a Românilorŭ din munţĭ nu era mai mare de 5859 fl. $30^1/_3$ cr. In 1775 însă taxa de rĕscumpĕrare se urcà la suma de 14,769 fl. 12 cr. Afară de acésta li se mai impuseră bieţilorŭ muntenĭ o mulţime de alte contribuţiunĭ şi ḑile de lucru. Astfelŭ pela 1775 iobagii statului erau mai multŭ apĕsaţĭ chiar decâtŭ iobagii nobilimei. Ei aveau obligaţiunĭ duple în banĭ şi în natură şi erau nemulţumiţĭ în culme.

In 1778 patru comune din munţii Abrudului: Rîulŭ mare (Albaculŭ, Secătura, Scârişóra) Vidra, Câmpenĭ şi Bistra trimiseră o deputaţiă la guvernulŭ transilvanŭ în Sibíiu, ca sĕ se plângă în contra abusurilorŭ funcţionarilorŭ domeniului. Urmarea a fostŭ că administratorulŭ domeniului Devei a intentatŭ acţiune penală asupra deputaţilorŭ şi bieţii ómenĭ fură pedepsiţĭ cu câte 12 şi alţii cu 25 beţe şi toţĭ la suportarea cheltuelelorŭ de judecată, pentru că fără voie au plecatŭ cu mulţime şi cu sgomotŭ ca sĕ se plângă la Sibiiu. Veḑêndŭ că guvernulŭ merge mână în mână cu domnii dela Zlatna muntenii se hotărîră a trămite deputaţiunĭ la curtea împĕrătéscă. In fruntea acestorŭ deputaţiunĭ figuréză Ursu Nicola séu Horia pentru comuna Rîulŭ-mare (Promemoria lui Horia dela 1780) şi Ionŭ Cloşca pentru comunele Cărpenişŭ, Abrudŭ şi Buciumŭ. Muntenii se plângeau că li s'au urcatŭ taxa dominială în modŭ escesivŭ, li s'a interḑisŭ dreptulŭ de păşunitŭ, de a tăiá lemne şi li s'au impusŭ o mulţime de lucrărĭ ilegale, (ce le enumĕră autorulŭ) în fine că mai mulţĭ deputaţĭ au fostŭ pedepsiţĭ pentru plânsorile lorŭ, unii la amende de câte 100—200 fl. — Monarchulŭ trimise petiţiunile ţĕranilorŭ cu ordinŭ la guvernulŭ transilvanŭ, ca sĕ facă cercetărĭ la faţa locului şi sĕ propună cancelariei aulice mĕsurĭ pentru încetarea abusurilorŭ. Ordinele împĕrătescĭ nu se esecutau, deputaţii erau urmăriţĭ prinşĭ, maltrataţĭ şi aruncaţĭ în închisóre.

*

Cu deamĕnuntulŭ descrie autorulŭ tumultulŭ din Câmpenĭ dela 1782. Pâna la anulŭ 1778 Românii din munţii Abrudului s'au folositŭ de vechiulŭ dreptŭ de cărcimăritŭ, pentru care plăteau o taxă de rĕscumpĕrare cu totulŭ neînsemnată. In 1778 peste acéstă taxă tesaurariatulŭ înfiinţà încă o taxă apĕsătóre de licenţă numită dolgoşiă ($1^1/_2$ cr. pentru vadra de vinŭ şi 1 cr. pentru cupa de vinarsŭ). La 1781 tesaurariatulŭ din Ardélŭ arendà dreptulŭ de cărciumăritŭ. Doi armenĭ îlŭ luară pe 6 anĭ cu preţulŭ de 12,000 fl. anualŭ. Arêndaşii făceau tóte abusurile posibile spre a scóte unŭ profitŭ câtŭ mai mare din arendă şi opriau pe locuitorĭ de a esercitá cărciumăritulŭ în particularŭ şi, déčă aflau la ei ceva vinŭ séu vinarsŭ, servitorii arendaşilorŭ le luau beuturile şi-i maltratаŭ. Sosi şi ḑiua de 24 Maiu 1782, în care se făcea têrgŭ de ţéră în Câmpenĭ. Arendaşii armenĭ de cu vreme aşĕḑară beuturile lorŭ în têrgŭ şi luară mĕsurĭ ca sĕ oprescă pe locuitorĭ de a cărcimărí la têrgŭ. Servitorii arendaşului erau violenţĭ faţă cu ţĕranii, unulŭ culcà cu calulŭ în piciore p'unŭ ţĕranŭ din Zarandŭ. Ţĕranulŭ înfuriatŭ se scólă de sub piciórele calului, pune mâna pe sĕcure şi sparge fundulŭ unui butoi cu vinŭ de alŭ arendaşilorŭ. Cu elŭ se asociézā ţĕranulŭ Zăhuţŭ asemenea insultatŭ d'unŭ argatŭ armenescŭ, ei dau chiote prin têrgŭ şi împreună cu mai mulţĭ alţii sarŭ la butóiele arendaşilorŭ le spargŭ fundurile şi le varsă tótă beutura. Mulţimea înfuriată voia sĕ spargă şi buţile din pivniţele dela Câmpenĭ ale arendaşilorŭ, dér primarulŭ din Rîulŭ-mare Todea îi oprì d'a esecutá acestŭ planŭ. Urmarea fù că guvernulŭ ordonà ca autorii tumultului sĕ fie prinşĭ şi ei cu complicii lorŭ sĕ fie pedepsiţĭ aşa, ca sĕ fie de terórе şi pentru alţii. Fatalŭ ordinŭ! 23 de primarĭ şi juraţĭ fură condemnaţĭ la câte 25—100 bastóne şi 3 lunĭ până la 2 anĭ închisóre, ér autorii principalĭ ai tumul-

la căsătoria iubiţilorŭ Mei părinţĭ, amŭ primitŭ din tóte unghiurile Ţĕrei cele mai călduróse felicitărĭ. Aceleaşĭ sentimente vii carĭ pururea Ne-au înconjuratŭ, manifestându se în tóte momentele solemne ale vieţei Mele, de când destinulŭ ei s'a contopitŭ cu menirea frumósei nóstre Românii, au sositŭ şi de astă-dată credinciόse sĕ-mĭ dovedéscă încă odată dragostea scumpului Meu poporŭ pentru Mine şi întréga Mea familie. Îţĭ poţĭ dar închipui câtŭ de multŭ au trebuitŭ ele sĕ bucure inima părinţilorŭ Mei şi a Mea. La acéstă nouă dovadă de iubire ce cu recunoscinţă amŭ primitŭ, te rogŭ sĕ areţĭ din parte-Ne tuturorŭ înaltele nóstre multămirĭ, şi sĕ-i asiguraţĭ că Noi privimŭ dragostea naţiunei Române ca cea mai strălucitóre podóbă a domniei Nóstre; ér devotamentulŭ ei pentru Corónă şi Dinastiă, ca celŭ mai preţiosŭ dintre bunurĭ.« **Carolŭ.**

—0—

Din Basarabia se anunţă, că stagnaţiunea în afacerile cu grâulŭ este completă. Suntŭ proprietarĭ carĭ posedŭ peste 300,000 pudurĭ de grâne fără a le puté vinde. Cererĭ nu suntŭ mai de locŭ şi grâulŭ se vinde cu 80 kopeicĭ pudulŭ.

—0—

Din Berlinŭ se scrie că conferinţa Congului se va întruni la 15 Noemvre.

—0—

Cu ocasiunea unei întrunirĭ politice în Noua-Iberia din statulŭ Luisiana (America nordică) s'a întêmplatŭ o sângerósă încăerare. Şése persóne au fostŭ omorîte şi alte multe rănite.

—0—

O crâncenă bătaiă a fostŭ în Hyderabad (India ostică) între poporaţiunea arabă şi între poliţiă cu ocasiunea sĕrbătorii Mohurrum. Numeróse persóne au rĕmasŭ mórte pe locŭ, altele rănite. Dintre poliţiştĭ 11 au fostŭ omorîţĭ. Intervenindŭ armata, liniştea s'a restabilitŭ.

—0—

Trupa teatrală germană va jucá astăséră piesa »Mit Vergnügen« (Cu plăcere), comediă în 4 acte.

—0—

Fraţii Béla şi Stefanŭ Szabó din Budapesta vorŭ da Dumінecă, la 9 Noemvrie, în sala de la Hotelŭ Nro. I. numai unŭ concertŭ „specialŭ« în citeră şi viόră eolică, unŭ instrumentŭ nou, cu cincĭ córde de metalŭ. Programulŭ cuprinde urmatóriĭ optŭ numerĭ:

1. »*Romanţe*,« H. Leonard.
2. »*Eine Nacht in Calcutta*,« Zither-Concert în F. dur Op. 24. Béla Szabó.
3. a) »*Ballade*,« H. Vieuxtemps. b) »*Polonaise brillante*,« H, Wieniawski.
4. »*Mi Queen*,« grand valse, C. Coote.
5. „*Paraphrase*", la reveriile de C. Umlauf's: »Schmerzvergessen,« Béla Szabó.
6. »*Első magyar ábránd*,« cântece poporale, Béla Szabó.
7. „*Allerliebst*," Polka gracieuse Op. 31 Béla Szabó.
8. »*Souvenirŭ de Transilvania*,« (motive romanescĭ), Aeolviolon Concert, avec finale favori Op. 30 Béla Szabó.

Preţurile: Intrarea 30 cr. Galerie 20 cr.

Concertulŭ promite a fi cu deosebire interesantŭ; mai cu sémă şi pentru ariile românescĭ împletite în piesa »Suvenirĭ de Transilvania.«

Industria domestică.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Sante jude 30 Octomvre 1884.

Subscrisulŭ totdéuna amŭ avutŭ în vedere binele şi interesulŭ naţiunei mele. Mai mulţĭ anĭ m'amŭ ocupatŭ şi mĕ ocupŭ şi acum cu propunerea şi introducerea industriei domestice în Sante jude şi Puinŭ, unde funcţionezŭ ca învĕţătorŭ, câtŭ şi în institutulŭ pedagogicŭ Gherlanŭ.

Adêncŭ pĕtrunsŭ fiindŭ de neajunsurile scumpei mele naţiunĭ, mai alesŭ că poporulŭ nostru nu are industriă domestică, ce l'ar puté face mai bogatŭ. Voindŭ a estinde industria domestică, cu deosebire în scólele poporale, de unde cu timpulŭ şi între bietulŭ poporŭ va pĕtrunde, m'am decisŭ ca pentru bietulŭ poporŭ, fără deosibire de naţionalitate, a deschide unŭ cursŭ de industriă de două lunĭ, adecă: începêndŭ dela 1 Decemvre a. c. până la 28 Faurŭ 1885, în care cursŭ se vorŭ propune mai mulţĭ ramĭ de industriă de casă, şi adecă: deosebite împletiturĭ din materialŭ de spetéză şi papură deosebite coşarcĭ de tótă specialitatea, împletirea şi legarea coşarcelorŭ de răchite, curpenĭ, alunĭ, viţă de viă precum şi împletirea pălăriélorŭ de paie şi altele etc.

Propunerea va fi grătuită. Cei cari vorŭ avé voiă a învĕţa industria, numai pentru cuartirŭ şi costŭ (viptŭ) vorŭ avé a solvi anticipative numai 12 fl. v. a. pe o lună, pe lângă garanţiă că în terminŭ de o lună, multŭ două lunĭ, cine va avé voiă şi pasiune va puté învĕţa industria domestică cu celŭ mai bunŭ succesŭ.

Doritorii de a învĕţá industria domestică sĕ fie trecuţĭ dela etatea de 13 anĭ în susŭ şi până la 20 Noemvre a. c. sĕ se insinueze la mine în Sânte-jude p. u. Ţaga (Czege), ca se mĕ potŭ informá despre materialelele ce se cerŭ la propunerea industriei domestice.

Rogŭ pre tóte onoratele redacţiunĭ ale ḑiarelorŭ periodice române, sĕ binevoiéscă a dá locŭ acestui avisŭ ca publicaţiune în colónele ḑiarelorŭ sale, în interesulŭ şi binele poporului.

Petru Grama,
învĕţătorŭ poporalŭ şi profesorŭ de industriă domestică.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 5 Noemvre. — Comisiunea justiţiară a camerei deputaţilorŭ va desbate Joi proiectulŭ de lege privitorŭ la îmulţirea judecătorielorŭ districtuale. In şedinţa de erĭ a comisiunei bugetare a delegaţiunei austriace, ministrulŭ de esterne, rĕspunḑêndŭ la întrebarea referentului baronŭ Hubner despre situaţiunea politică esternă, a făcutŭ o espunere fórte însemnată, accentuă anume relaţiunile amicale cu Germania, cu Rusia şi cu tóte celelalte state vecine, care garantéză menţinerea păcii încontra orĭ cărorŭ complicaţiunĭ europene.

Pucho, 5 Noemvre. — Secretarulŭ de statŭ Benicsky a fostŭ alesŭ unanimŭ deputatŭ alŭ cercului electoralŭ Illavo.

Cairo, 5 Noemvre. — Wolseley a primitŭ o telegramă dela 2 Octomvre, care'i comunică, că Mahdiulŭ a provocatŭ pe Gordonŭ sĕ se predea. Gordonŭ a rĕspunsŭ că va ţiné Chartumulŭ încă 12 anĭ.

Berlinŭ, 5 Noemvre. — Împĕratulŭ a alunecatŭ în odaiă şi 'şi-a causatŭ o uşóră vătămare la umĕrŭ. Din acéstă causă renunţă la escursiunea de vênatŭ la Wernigerode.

DIVERSE.

Unŭ rarŭ casŭ de somnambulismŭ. — »St. Petersb. ztg« comunică următórele: D-na A se 'ntórcea în reşedinţă într'unŭ vagonŭ cl. I cu copii sĕi dela moşiă, unde petrecuse véra. Deodată fù deşteptată peste nópte de guvernanta ei, care'i împărtăşi, că fetiţa cea de 11 anĭ a dispărutŭ fără urmă. D-na A. se 'nfiorà. Atâtŭ călĕtorii câtŭ şi personalulŭ trenului se alarmară de vaetele tinerei femei. Conductorulŭ trenului ordonă maşinistului sĕ facă sĕ mérgă trenulŭ îndĕrĕtŭ şi astfelŭ se 'ntórseră cu toţii vr'o 6 verste, cam pĕnĕ aprópe de loculŭ unde s'a observatŭ mai ântêiu dispariţiunea fetei. Călĕtorii se uitară în timpulŭ mergerei de amêndouă părţile ale liniei dar nu vĕḑură nimicŭ, La cea mai apropiată staţiune — scena s'a întêmplatŭ pe linia Lileau-Romny Maxysia Gorca, şefulŭ staţiunei trimise imediatŭ unŭ trenŭ separatŭ, la loculŭ unde se observase absenţa fetei, împreună cu 30 de lucrătorĭ provĕḑuţĭ, cu facle, Când trenulŭ se oprì în acelŭ locu, lucrătorii se scoborîră şi visitară trenulŭ, sub conducerea d-nei A., de amêndouĕ părţile liniei. Căutară în zadarŭ 15 verste în susŭ şi'n josŭ. Desperarea sĕrmanei mame ieramare. A doua ḑi diminéţa d-na A înlră în salonulŭ de aşteptare alŭ staţiunei şi spre marea ei mirare şi bucuriă 'şĭ vĕḑù fetiţa şeḑêndŭ la o masă şi bĕndŭ céiu. Fata, într'unŭ atacŭ de somnambulismŭ, sărise josŭ de pe trépta vagonului; visase că sărea josŭ cu amice de ale ei (la moşiă se 'ntêmplase adeseorĭ acésta) de pe o copiţă de fênŭ săritura din trenŭ nu-i causase nicĭ unŭ rĕu, deórece era învălită într'unŭ şalŭ şi căḑuse pe pămêntŭ móle; afară de acésta 'şĭ luase şi o perină, aşa că ea, fără sĕ simţă umeḑéla pămêntului, dormise mai departe. Când s'a deşteptatŭ, a creḑutŭ ea, că trenulŭ a deraliatŭ şi în timpulŭ deraliării a căḑutŭ afară; s'a luatŭ apoi după o lumina ce a zărit'o în apropiere şi ajunse în coliba unui ţĕranŭ. De acolo fù adusă cu carulŭ la staţiunea numită, unde mamă-sa o găsì.

Antipatia de pĕrulŭ roşu. — Isvorulŭ antipatiei încontra celorŭ cu pĕrulŭ roşu îlŭ găsimŭ într'unŭ mitŭ egiptênŭ. Seb şi Nulpe, ḑeii cerului, indenticĭ cu Cronos şi Rea Grecilorŭ, avéu, pe lângă cei doi fii Osiris şi Isis, încă unŭ fiu anume Tifon. Acesta pismuia pe fratele şi pe sora sa, carĭ, căsătoriţĭ împreună, domnéu peste Egiptŭ. Tifon, ajutatŭ de 72 de rĕi tovarăşĭ d'ai sĕi, ucise pe fratele sĕu. Mortulŭ a fostŭ apoi regăsitŭ de Isis în cosciugŭ de lemnŭ sub tamarisculŭ ce crescea. Prin acestŭ mitŭ se înţelege trecerea anului. Tifonŭ, vêntulŭ celŭ ferbinte care usucă, omóră cu cei 72 de tovarăşĭ — atâtea ḑile rele şi nefructifere socotea Egiptênulŭ după solstiţiulŭ de vară — pe Osiris, puterea producĕtóre a naturei. Isis, pămêntulŭ, jalnică 'şĭ caută bărbatulŭ şi găsesce în fine în Horus, fiulŭ ei, noua primăvară, pe rĕsbunătorulŭ care ucide pe Tifonŭ. In Horus trăesce mai departe Osiris pe pămêntŭ. Tifonŭ însă, simbolulŭ nefructiferităţii, ferbinţelei, secetei, a totŭ ce e rĕu pe lume, alŭ întunecimei, care înghite şi nimicesce sórele, se cufundă în marea sirdonică, spre ostŭ de Pelusiu. In calulŭ de Nilŭ, în puternculŭ şarpe Apep, Egiptênulŭ îlŭ venera pe Tifon, şi şi-lŭ închipuia roşu ca para focului. Măgarii roşii îi erau lui dedicaţĭ; ómenii cu pĕrulŭ roşu erau consideraţĭ ca amicĭ şi tovarăşĭ ai lui Tifon, şi de aceea Egiptenii îi omorau. Chiar după ce s'a perdutŭ datina d'a se aduce jertfă lui Tifon, ómenii cu pĕrulŭ roşu au fostŭ multă vreme persecutaţĭ.

MULŢĂMITĂ PUBLICĂ.

(Urmare şi fine).

Totŭ prin susnumitulŭ on. domnŭ preotŭ s'a mai colectatŭ la Mânăstirea Bicsadului în 20 Septemvre a. c. cu ocasiunea serbării P. V. Maria, dela pre stimaţii domnĭ: Mateiu Nichita provincialŭ 2 fl. Inocentiu Leukanics hegumenŭ 2 fl. Ignaţiu Turdeanŭ vicarŭ 1 fl. Gregoriu Hanzulovics preotŭ 1 fl. Michailŭ Suba preotŭ 1 fl. Petru Fedorcsik preotŭ 1 fl. Titŭ Kosely preotŭ 1 fl. Michailŭ Ladomirszky preotŭ 1 fl. Eusebiu Kárpiák preotŭ 1 fl. Teofilŭ Orosz preotŭ 2 fl. N. N. 50 cr. Paulŭ Medveczky preotŭ 1 fl. Stefanŭ Bacsinszky preotŭ 1 fl. Vasile Popŭ preotŭ 1 fl. N. N. 50 cr. Antoniu Medveczki preotŭ 1 fl. Órecine 1 fl., Ioanŭ Grigucza preotŭ 1 fl., Paulŭ Mesko preotŭ 1 fl., Ioanŭ Ruszkai preotŭ 1 fl., Nemo 1 fl., Iosifŭ Zavasti preotŭ 1 fl., Gavrilŭ Simonŭ preotŭ 1 fl., Ioanŭ Dragomirŭ preotŭ 25 cr., Órecine 30 cr., Órecine 1 fl., Ieremiă Danciu preotŭ 70 cr., Vasiliu Cotoţiu preotŭ 50 cr., Ioanŭ Balintŭ preotŭ 50 cr., Vasiliu Buzura preotŭ 50 cr., Constantinŭ Sima preotŭ 1 fl., Ioanŭ Indre preotŭ 1 fl., Ioanŭ Sima preotŭ 60 cr., Iosifŭ Nemesiu preotŭ 1 fl., Gavrilŭ Iluiczky preotŭ 1 fl., Colomanŭ Dolinay preotŭ 1 fl., Iuliu Vasztocsek 1 fl., Adalbertŭ Kalij 1 fl.

Carĭ suprasolvirĭ şi colectărĭ cu venitulŭ curatŭ a balului facŭ 106 fl. 95 cr. Acéstă sumă s'a predatŭ Reverendisimului Domnŭ Alexandru Erdőşiu, Protopopulŭ de Ţéra-oaşului, pentru a o îmâna locului competentŭ.

Comitetulŭ arangiatorŭ aduce cea mai adêncă multămită atâtŭ d. d-lorŭ suprasolvenţĭ şi contribuenţĭ, câtŭ şi on. publicŭ, care a binevoitŭ a ne onorá cu presenţa sa la balulŭ din 27 Augustŭ, făcutŭ pentru unŭ scopŭ atâtŭ de nobilŭ.

Bicsadŭ (com. Satmarŭ) la 24 Oct. 1884.

Comitetulŭ aranjatorŭ

---

tului, cincĭ inşĭ şi din motivulŭ că au agitatŭ ca sĕ se trămiţă deputaţiunĭ la Viena, fură condamnaţĭ la mórte spre terórea altora. Dumitru Todea fù condamnatŭ şi la tortură şi ca se fie despicatŭ în patru părţĭ şi bucăţile corpului sĕ i se pună în ţépă. Toţĭ locuitorii din comunele ce-au avutŭ térgŭ fără deosebire fură condamnaţĭ la o despăgubire de 8708 fl. 49¾ cr. deşi preţulŭ beuturii vĕrsate nu erá mai multŭ de 343 fl. 41 cr. „Terorismulŭ erá la înălţimea sa.«

Intre cei urmăriţĭ se află şi Ursu Nicola séu Horia cu două rude ale sale, dér nu putură pune mâna pe elŭ. Muntenii trămiseră o nouă deputaţiune la Viena. Împĕratulŭ decise în urma petiţiunilorŭ lorŭ din 1783 ca »sĕ se ia mĕsurĭ seriόse ca pânăce va urmá decisiunea imperială nicĭ locuitorii din munţii Abrudului şi nicĭ deputaţii lorŭ sĕ nu fie molestaţĭ pentru plânsorile ce le-au înaintatŭ la Viena şi nicĭ sĕ se esecute vr'o sentinţă de mórte asupra lorŭ.« Acésta resoluţiune avù numai acelŭ resultatŭ, că scăpă de mórte pe autorii tumultului din Câmpenĭ.

*

Urméză descrierea călĕtoriilorŭ împĕratului Iosifŭ în Transilvania. Iosifŭ alŭ II a fostŭ primulŭ regentŭ din casa habsburgică care a vizitatŭ acéstă ţéră. Mai ântâiu la 1773 apoi la 1783. In Maiu 1773 Maria Teresia dĕdù ordinŭ guvernului transilvanŭ ca înaintea sosirei împĕratului »sĕ se curăţe drumurile de cadavrele ómenilorŭ esecutaţĭ cu ştrĕngulŭ, cu róta şi cu ţépa, cari stau espuse pe lângă drumurile publice spre orórea şi aversiunea călĕtorilorŭ.« (Guv. trans. 11 Maiu 1773, Nr. 3872), In 7 Maiu 1773 împĕratulŭ Iosifŭ plecă din Viena şi în 21 Maiu intră în Transilvania prin ţéra Haţegului. Mulţime de poporŭ îlŭ întêmpină pretutindenĭ. Împĕratulŭ strîngea cu mânile sale petiţiunile dela ţĕranĭ, intră în casele lorŭ, vorbiá cu ţĕranulŭ românŭ în limba română, elŭ primi cu totulŭ 19,000 de petiţiunĭ dela iobagĭ. In memoria călĕtoriei se bătură două medalii cu inscripţiunea „Felicitas Daciae« (fericirea Daciei) şi »Dacia felix,« ce era în contrastŭ cu miseria iobagilorŭ. După mórtea mamei sale a împĕrătesei Maria Teresia, împĕratulŭ Iosifŭ intreprinse în 1783 a doua călĕtoriă în Transilvania. Şi în anulŭ acesta primi o mulţime de petiţiunĭ. Iosifŭ II avea de gândŭ de a desfiinţá încă în acestŭ anŭ servitutea personală, ca în ţĕrile sale apusane, dér cancelaria aulică se opuse. Indată după ce se întórce la Viena împĕratulŭ ia mĕsurĭ pentru uşurarea sórtei iobagilorŭ şi ordonă guvernului transilvanŭ« sĕ apere pe iobagĭ în contra tuturorŭ apĕsărilorŭ şi vexaţiunilorŭ domnilorŭ pămêntescĭ. Amêndouĕ călĕtoriile împĕratului în Transilvania lăsară o adêncă impresiune în inima ţĕranului românŭ. Ei se convinseră că împĕratulŭ doresce din inimă uşurarea sorţii lorŭ şi décă totŭ nu se face nimicŭ pentru ei, causa nu e împĕratulŭ ci numai nobilimea ungurescă şi autorităţile din Transilvania. (va urma).

*

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 4 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.60
Rentă de aurŭ 4% . . .	93.65
Rentă de hârtiă 5% . .	89.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.25
Bonurĭ rurale ungare . .	100.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.60
Bonurĭ rurale transilvane	100.30
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.10
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.80
Renta de hârtiă austriacă	81.30
Renta de arg. austr. . .	82.45
Renta de aurŭ austr. . .	103.50
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acţiunile băncei austro-ungare	877.—
Act. băncei de creditŭ ung.	293.50
Act. băncei de creditŭ austr.	292.60
Argintulŭ —. — Galbini împărătesci	5.68
Napoleon-d'orĭ	9.67½
Mărcĭ 100 imp. germ. . .	59.80
Londra 10 Livres sterlinge	122.90

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 25 Octomvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » » (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a Românieĭ	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	364
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	7·60%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2·07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 5 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.95	Vênd.	9.—
Argint românesc	»	8.80	»	8.90
Napoleon-d'orĭ	»	9.64	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.92
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122. 5	»	123.—
Discontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Nr. 88/1884 com. adm. 2—3

Concursŭ.

La scóla grecéscă din Braşovŭ este de ocupatŭ postulŭ de profesorŭ pentru limba magiară devenitŭ vacantŭ în urma abdicerei profesorului de până acuma.

Salarulŭ anualŭ este 200 fl., óre: 3 pe septemână.

Petiţiunile suntŭ de a se adresá la comisiunea subsemnată până la 15 Noemvre a. c. st. n.

Comisiunea administrativă a bisericei gr. or. dela Sf. Treime din cetatea Braşovului.

Braşovŭ în 31 Octomvre 1884.

L. Bettleu,
comite supr. comisarŭ min.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusin (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mezŏ-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezŏ-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clusin (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.34
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.